

Tänään

23.10.

Viikko 43

TÄNÄÄN	HUOMENNA	TÄNÄÄN-SIVUN TOIMITUS
Severi Ruotsinkielisen kalenterin mukaan: Severin, Sören Saamelaisen kalenterin mukaan: Siege Ortodoksisen kalenterin mukaan: Jaakko	YK:n päivä, Asmo, Rasmus Ruotsinkielisen kalenterin mukaan: Fjalar, Rasmus Saamelaisen kalenterin mukaan: Algebeaivi Ortodoksisen kalenterin mukaan: Aarre	Puhelin (08) 5377 355 Faksi (08) 5377 195 Sähköposti tanaan@kaleva.fi Kalevan vaihde (08) 5377 111

AURINKO NOUSEE	AURINKO LASKEE	PÄIVÄN SANA
Utsjoella 9.00 Rovaniemellä 8.44 Kuusamossa 8.27 Oulussa 8.37 Ylivieskassa 8.37 Helsingissä 8.21	Utsjoella 16.51 Rovaniemellä 17.18 Kuusamossa 17.07 Oulussa 17.26 Ylivieskassa 17.34 Helsingissä 17.47	Hän antoi Jumalalle kunnian varmana siitä, että Jumala pystyy tekemään sen mitä on luvannut. Sen vuoksi Jumala katsoikin hänet vanhurskaaksi. Room. 4: 20–21

Kyynärpäitä myöten steariinissa

Kynttilänvalajan kiire kasvaa syksyn synketessä

LIISA LEHTO-PEIPPO, teksti ja kuvat Kaleva

KALAJOKI Kun pimeä alkaa painaa päälle, alkaa kynttilänvalajan sesonki. Kynttiläpajassa pehmeän steariinin tuoksu tulvi näenään.

Valaja Birgit Nevalainen sanoo itseen olevansa välillä kyynärpäitä myöten steariinissa.

Nevalainen tunnustautuu varsinaiseksi kynttiläihmiseksi. Kynttilöitä palaa hänen lähellään aina jossakin sitä enemmän mitä pimeämpää on, mutta kesälläkin.

Sesoniin on alettu valmistautua elokuussa. Silloin Nevalainen aloitti järjestelmällisen tuotannon ja ryhtyi täyttämään varaston hyllyjä, jotta on mistä myydä, kun sen aika tulee.

Nyt yrittäjä, joka vastaa myös tuotteidensa markkinoinnista, on kulkenut messuilla. Viime viikonloppu meni Vaasassa käsityömessuilla. Sitä ennen hän oli Forma-messuilla Helsingissä. Näitä seuraavat monet joulumessut -myyjäiset.

Birgitin pajan käsintehtyjä kynttilöitä on kaupan monissa lahjavaraliikkeissä ympäri maan.

"Lahjavaraliikkeissä, koska kynttilät ovat käsintehtyjä", Nevalainen selvittää.

Kynttilöitä valmistavana käsityöläisenä Birgit Nevalainen on uusi, mutta ei käsityöläisenä eikä yrittäjänä. Hän on tehnyt kynttilöitä aina ja on työskennellyt lähes 10 vuotta keramiikkatyöntekijänä kalajokisessa pajassa.

Sitä ennen hän oli työssä Ruotsissa Tukholman lähellä ison keramiikkatehtaan taideosastolla. Käsityöalan yritys hänellä on ollut aikaisemminkin.

Nevalainen perusti pajansa vuosi sitten. Hän osti kynttiläpajan välineet, massa- ja värialtaat ja muotit, toimintansa lopettaneelta yrittäjältä ja vuokrasivat kaupungilta tilat Meinalan teollisuusalueelta. Kynttiläpajan lisäksi tiloissa on pieni tehtaanmyymälä.

Perusoppi edeltäjältä

Tarvitsemansa perusopin hän sai ensiseltä yrittäjältä ja lisätietoa hän hankki alan kirjallisuudesta.

"Paljon on vielä opittavaa", hän

Sydänlanka tärkeä. Sydänlangan on oltava oikean paksuista kynttilän kokoon nähden, jotta kynttilä palaisi tasaisesti. Jaffapullot ovat saaneet Birgitin pajassa uuden elämän.

toteaa.

Valantekniikka oli keramiikanvalajalle tuttua. "Materiaali on eri, mutta työtä on sama."

Haastavinta kynttilänvalmistuksessa on Nevalaisen mielestä sopivien värien löytäminen.

"Värejä on vaihdettava sesonkien mukaan. Kun oikean sekoitusuhteen löytää, seuraavasta ei ehkä tulekaan samanlainen."

Kauppan myyntihyllyllä käsintehtyjä kynttilä kilpailee suuressa massatuotannossa syntyneen kynttilän kanssa. Birgit Nevalainen ei pyri kilpailemaan mää-

rällä, vaan persoonallisella laadulla. Käsintehtyjä on aina käsin tehty, ja sellaisella on omat suosijansa.

Osa hänen valmistamistaan kynttilämalleista on entisen yrittäjän, osa hänen itsensä kehittelemiä.

Nevalaisen mielestä kynttilä on kauneimmillaan, kun se on muodoltaan yksinkertainen. Hän kaihtaa kynttilöissään monenlaisia koristeluita.

Kynttilänvalaja Nevalainen valaa perinteisiä pitkiä kynttilöitä, lieriön ja kartion muotoisia sekä

Muotista pintakäsittelyyn. Lumipallo pääsee muotistaan puhdistukseen ja pintakäsittelyyn.

Palava kynttilä antaa tunnelmaa, valaisee ja rauhoittaa."

Birgit Nevalainen valaja

pyöreitä ja pisanan mallisia kynttilöitä. Erikoisemman malliset ovat sipuleita, sydämiä, tulppaaneja ja kuusia.

Luonnonläheisiä värejä

Birgit Nevalainen suosii luonnonläheisiä värejä: valkoista, mattamustaa ja lilaa, mutta valikoimasta löytyvät myös perinteiset värit punainen, sininen, vihreä, luumu, violetti ja punaruskea.

Pinnan käsittelyllä kynttilä saa ilmettä. Pintaa voi raapia ja sen voi käsitellä rososieksi tai siihen voi laittaa hilepinnan.

Hän valmistaa kynttilöitä myös kahdesta eri massasta. Masojen väliin hän asettelee koristeita vaikka kasvien lehdistä tai kukista.

Sopivasta steariiniparafiiniseoksesta syntyy lyhtyjä, joiden sisällä poltetaan kynttilöitä.

Lyhydyt hän koristelee sesongin mukaan, jouluksi malleilla ja pähkinöillä ja muulloin vaikkapa hedelmillä.

Veistoskynttilöitä hän on tehnyt enemmän sisustusellisiin tarkoituksiin kuin poltettaviksi.

Kalajoen hiekkakain hän on kynttilöissään kokeillut. Sitä hän on käyttänyt geelikynttilöissään ja sitä hän on sekoittanut kynttiläseokseen.

"Hiekkaa voisi käyttää kynttilöissä enemmän, kunhan sopivat menetelmät löytyvät."

Muotoja ja värejä. Birgitin pajan pinkit kynttilät ovat saaneet monta muotoa.

Jykevää on rakkaus

IHMISIÄ & ILMIOITÄ

Argentiinalainen pariskunta, joka oli hetkeksi keskeyttänyt automatkansa antaakseen lemmen leiskua, koki melkoisen yllätyksen. Parin autorakkaus oli sen verran jykevää, että kulkuväline lähti liikkumaan omia aikojaan ja sökyksi lopulta jyrkenteeltä rotkoon peräti 300 metrin matkan.

Kuin ihmeen kaupalla pariskunta selvisi syöksystään pikkuruhiilla. Mies jopa käveli autosta ulos omia aikojaan. Miehen seuralaisen saamiseen pois nelipöyräisestä vankilastaan tarvittiin palomiesten apua.

Poliisi pitää käsittämättömänä sitä, että pariskunta ei huomannut autons lähteneen liikkeelle. Missä lie lempiväisten mietteet liiohtaneet. (STT, AFP)

Pankkiryöstö tyssäsi hutilointiin

Sähläävät saksalaiskriminaaliet epäonnistuivat surkeasti pankkiryöstörytyksessään, kun toinen toveruksista pudotti

Arabikulttuurit tutuksi kansainvälisellä viikolla

Kansainvälinen Oulu -tapahtumaa vietetään jo kymmenettä kertaa. Tämän vuoden ohjelmasta nousee esille tutustumisen arabikulttuuriin. Kuluvalle vuodelle ulkoasiainministeriön ideoinut Tuhat ja yksi askelta -kampanjan, jonka teemana on arabimaailma ja tavoitteena lisätä suomalaisten tietämystä arabimaista ja arabimaiden kehitykseen liittyvistä kysymyksistä.

Kansainvälinen Oulu -tapahtumassa arabikulttuurit tutuksi erityisesti torstaina 28.10. jolloin voi pistäytyä Kirkkotien koulutuskeskuksessa tutustumassa arabimaailman arkeen kello 16-18. Algerialaisyntyinen Karim Maiche kertoo suomalaisen ja arabikulttuurin eroista ja yhtäläisyyksistä. Tarjolla on myös koko illan irakilaisia herkkuja pientä maksua vastaan.

Pohjankartanon juhlasalissa nähdään torstaina kello 18.30 keväällä järjestetyn itämaisen tanssin kymmenvuotisjuhlan ohjelmassa. Tanssiohjelmaa esittelee Nadia Nabhanin ohjaama tanssiryhmä Kult-

vahingossa aseensa pankin lattialle. Pysy hajosi kappaleiksi, jolloin nokkela asiakas laukaisi tilanteen huudahtamalla, ettei ase ole edes oikea.

Rosvot luikkivat pakosalle pysynn palaset mukanaan. Karkumatkallaan he onnistuivat pudottamaan toisenkin aseensa, joka poliisiin mukaan oli tällä kertaa aito, tosin toimimaton. (STT, REUTERS)

Paparazzien himoama. Englannin kuningashuoneen nuori vasa, Prinssi Harry sai olemassa olollaan aikaan hässäkkän yökerhon ovella.

Prinssi Harry käsirysssä

Britannian prinssi Harry on joutunut käsikähmään valokuvaajien kanssa yökerhoviearillon päätteeksi. Tiimellyksessä yksi valokuvaaja sai hovin mukaan haavan huuleensa.

"Prinssin kasvoinhin osui kamera, kun valokuvaajat tungeksivat hänen ympärillään hänen noustessaan autoon", hovin edustaja sanoi. "Prinssin työntäessä syrjään kameraa yksi valokuvaaja sai tietävästi haavan huuleensa."

Välikohtaus sattui lontoolaisen Pangaea-yökerhon edustalla varhain torstaina. (STT, AFP)

Pakokuningas iski jälleen

Italian legendaarinen "pakokuningas" Max Leitner on karannut jo neljännen kerran vankilasta. Tällä kertaa hän otti seurakseen mafiyhteyksistään tunnetun asekauppiaan.

Kun vartijat menivät tarkastamaan miesten seljellä, miehiä ei enää paikalla näkynyt. He olivat tehneet sääntöihin kauniit myytyt esittämään itseään. Poliisin mielestä Leitner on tällä kertaa saanut pakoonsa ulkopuolista apua. Muuten ei sujuva pako ei ole selitettävissä.

Vankilaviranomaiset eivät suostu kertomaan, miten Leitner tällä kertaa pakotempunsa teki. Rutiini hänellä ainakin riittää, sillä Leitner on istunut ja paennut myös itävaltalaisesta vankilasta. "Itävallan vankilat ovat kuin suoraan keskiajalta. Italialaisessa vankilassa on parempi olla", on Leitner joskus todennut. (STT, Reuters)

Itämaisia rytmejä. Tiina Ahlroos (vas.) ja Päivi Annala tanssivat itämaisen tanssin kymmenvuotisjuhlassa viime huhtikuussa.

takalat eli Alsmak alzahabijat esiintyy juhlassa yhdessä suomalaisen kansantanssiryhmä Polokareiden kanssa.

Maanantaina kello 18 professori Jaakko Hämeen-Anttila luuenno arabialaisesta kirjallisuudesta Oulun kaupunginkir-

jaston Pakkalan salissa. Lauantaina alkavat päivät jatkuvat kuun loppuun. Tarkemmat tiedot Kansainvälinen Oulu -tapahtumasta löytyvät kaupungin verkkosivuilta osoitteesta www.ouka.fi/international-oulu PEKKA RAHKO

OIKAISUJA

STT:n torstain Kalevassa julkaistussa jutussa kerrottiin virheellisesti Suomen laskettelukeskuksissa olevan kaikkiaan 14 tuolihiisiä, joista kolme mäkihyppääjien käytössä. Tosiasiassa hissejä on mainittu 14, ja niiden lisäksi on kolme tuolihiisiä, jotka palvelevat mäkiaktoja.

Toukometiset-kuoron taustajärjestö on lähetyshyönteis Rauhan Sana eikä lestadiolainen uusherätyksen torstaina levyarvostelussa sanottiin.

Viime sunnuntaina Viikko-Kalevan takasivulla olleessa Oulua koskevassa vaakikonegraafikassa oli virheellisesti mainittu, että perussuomalaisilla olisi Oulussa vain yksi kunnallisvaaliehdokas. Heitä on kaksi, joista vain toinen oli selontekohetkellä vastannut Kalevan vaakikoneeseen väittämiin.

Syntymäpäivätiedot julkaistaan syntyymäpäivinä tai juhlapäivinä. Aineiston on oltava toimituksessa viikkoa ennen julkaisupäivää. Kuva palautetaan vain, jos mukaan on liitetty osoitteella ja postimerkillä varustettu palautuskuori. Osoite on Kalevan toimitus/Syntymäpäivät, PL 170, 90401 Oulu.

Kirahvikielellä eroon konflikteista

Jos ihmiset olisivat kuten kirahvit, olisi elämä paljon mukavampaa. Ei olisi vihollisia, konflikteilla vältyttäisiin tai ne olisi mahdollista käsitellä rakentavasti, jotta niistä opittaisiin ja ne rikastaisivat elämää entisestään.

Koska olemme kuitenkin vain ihmisiä, täytyy yrittää pärjätä kirahveilta lainatuin keinoin. Niitä opetetaan Nonviolent Communication (nvc)-prosessilla.

Nvc-koulutuksen tarkoituksena on tukea ihmisen kehitystä itsenäisyyteen ja molemminpuolisuuteen vuorovaikutuksen kautta. Sen tavoitteena on opettaa keinoja saada yhteys toiseen ihmiseen ja sitä kautta löytää ratkaisut konflikteihin. Nvc-prosessiin kuuluu neljä askelta, havainto, tunne, tarve ja pyyntö, kertoo kouluttaja Hanna Savanna Savanna Connexionsista.

"Kyseessä on vuorovaikutustaito-prosessi, se miten ilmaista itseään ja miten kuulla toista. Vaikkei olisi vuorovaikutuksessa kenenkään muun kuin itsensä kanssa, sen avulla oppii ymmärtämään itseään. Kun saa yhteyden omiin tarpeisiinsa, tietää, mitä haluaa, osaa pyytää sitä ja tietää, millä toimenpiteillä haluaansa saa."

Hanna Savanna on ollut mukana nvc-koulutuksessa vuodesta 1998 saakka. Vuosien varrella hän on kiertänyt opettamassa niin firmoissa, yrityksissä kuin

Kirahvikielellä. Hanna Savanna innostui NVC:stä vuonna 1998. Parin viime vuoden aikana hän on päätyökseen kiertänyt antamassa alan koulutusta.

yhdistyksissäkin ja lisäksi hän on pitänyt lukuisia avoimia kursseja. Tähän mennessä vuorovaikutusoppia on saanut jo tuhansia suomalaisia. Koulutukselle tuntu olevan tarvetta. "En usko, että on yhtään alaa, jossa vuorovaikutusta ei tarvittaisi. Joka paikka korostetaan vuorovaikutuksen tärkeyttä, mutta vähän on tarjolla konkreettisiin harjoituksiin perustuvaa koulutusta."

Savannan mielestä nvc saisi mielellään olla pakollinen opiaine kaikkialla. Sen lisäksi, että se on yksilön ohjaamista, siitä on hyötyä myös yrityksissä ja työssä. Kurssilla Savanna käy ensin läpi nvc-prosessin kulkua ja sitä, miten se eroaa muusta ajattelusta. Sen jälkeen ryhmässä harjoitellaan ja sovelletaan prosessia kurssilaisten omasta elämästä otettujen aitojen esimerkkitaustien kautta.

"Ne ovat tilanteita, jotka ihmis-

set toivovat voivansa elää uudelleen. Useinhan konfliktitilanne toistuu aina vain samanlaisena. Tiedetään, ettei se johda mihinkään, mutta silti valitaan sama käyttäytymismalli, joskus jopa repliikit sanasta sanaan."

Nvc-koulutuksen kehittäjä tohtori Marshall B. Rosenberg on kiertänyt opettamassa ympäri maailmaa jo yli 35 vuotta. Hänen kauttaan nvc-koulutuksen sym-

boliksi on tullut kirahvi.

"Kirahvilla on pitkä kaula, niinpä se on kaukokatseinen. Se näkee sanojen taakse eikä takeru niihin. Kun joku sanoo rumasti, kirahvi näkee sanojen takana tarpeen ja ahdistuksen, ja tietää sanojen tarvitsevan esimerkiksi arvostusta", kuvailee Savanna.

Kirahvilla on myös maanisäikäistä suurin sydän. Joissain kielissä nvc:tä kutsutaankin sydämen kieleksi. Kirahvilla ei myöskään juuri ole oikeita vihollisia.

"Lisäksi kirahvilla on sellainen fyysiolginen ominaisuus, ettei sillä mene koskaan veri päähän. Sitä voi verrata naama punaisena huutaviin ihmisiin."

Kirahvikielen vastakohtana on tavallisesti käytetty sakaalikieltä. Sakaalille tyypillistä on hyökätä, puolustautua tai paeta. Se ei harkitse, mieltä eikä uskalla olla läsnä. Kirahvikieletä käyttävät on rauhassa, vaikka toisella on hirmuinen hepuli. Hän ei syytele toista eikä syyllistä itseään.

"Ihmisillä on paljon tilanteita, joissa harmittaa jälkeensä, miten tuli käyttäytymistä. Nvc auttaa ottamaan vastuuta sanomisistaan ja tekemisistään." ANNE HELAAKOSKI

Vilkasta pikashakkitoimintaa pohjoisessa

Viime vuosien tapaan pikashakin syyskausi alkoi elokuussa pelattujen joukkueiden SM-kisojen jälkeen. Oulussa, Kemissä ja Rovaniemellä turnausarjat ja prosenttikilpailut ovat käynnistyneet täydellä vauhdilla.

Oulun vuosittaiseen avoimeen kuukausipikapelisarjaan liittyvässä prosenttikisassa Shakkii 77:n Jouni Tolonen johtaa Al-luokkaa, kun kolme osakilpailua on jäljellä. Seuraavilla sijoilla ovat Oulun Shakkiseuran Keijo Kononen, Pekka Koski ja Roope Kiutu. B-luokan parhaat ovat tällä hetkellä Oulun Shakkiseuran Juhani Paasovaara, Kauko Ranti, Raino Aitamaa ja Yrjö Kilpi.

Oulun Shakkikerhon järjestämä syksyn valtakunnallinen pikapeliturnaus päättyi isäntäseuran kolmosvoittoon. Keskuks-hakkiliiton vahvuuslukuun laskentaan kuuluvassa kilpailussa Dietmar Vinke oli ykköksen maksimipistetuoksella ennen Timo Nisulaa ja Derik Lardotia.

Kemin avoimessa kuukausipikapelisarjassa, joka kestää syyskuusta toukokuuhun, Kemissä asuva Dietmar Vinke otti kauden avausvoiton. Toiseksi ja kolmanneksi sijoittuivat Kemin Työväen Shakkikerhon Olavi Tenno ja Kimmo Suopajärvi. Ensi touko-

kuun loppuutaulukoon laskentaan jokaiselta pelaajalta seitsemän parasta pistetuloa.

Rovaniemen pikashakin vuosikilpailussa jokaiselta pelaajalta huomioidaan kuusi parasta prosenttituloa. Ennen kahta viimeistä kisaa Reijo Hyvönen on niukassa johdossa. Toisena ja kolmantena ovat Jouni Kempainen ja Olli Säynäjäkangas.

Kuvion asemassa valkealla on lupaava hyökkäys. Voittosommitelman löytäminen jää lukijoille.

Valkea siirtää ja voittaa.

Miten valkea voi käydä mustan kunninkaan kimppeeseen? Ratkaisu esitetään ensi lauantaana.

DIETMAR VINKE